

nem ismert területekre, a fenyvesek és a nemesnyárák nevelővágásaira szükséges az eddiginél jobban összpontosítanunk.

Az erdőművelés körében említjük meg, hogy *erdővédelmi szolgálatunk* az utóbbi tíz évben alakult ki. Kezdetben az erdőgazdaságok, majd az ERTI szervezetében dolgoztak az erdővédelmi állomások. A kezdeti évek kármegállapító tevékenységén túlhaladva erdővédelmi szolgálatunk ma már előre tudja jelezni a lényegesebb károsítók fellépését s egyes károsítókra kialakította az aktív védekezés hatékony módszereit is.

Az erdőművelésnek mindig, az utóbbi esztendőkből is fontos kérdése volt a fafajpolitika. Az ötvenes évek elején megkezdett — ma már túlzottnak ítéhető — fenyvesítésen kívül a nyárasítás foglalkoztatta valóban komolyan szakembereinket. A fenyvesítés mértékének megállapításában azonban tíz évvel ezelőtt már érvényesült a higgadt szakmai megfontoltság, s azóta a helyes úton járunk. A nyárasításban mindeddig számottevő hibát nem követtünk el. Az erdészeti szakmai ismeretek a népgazdasági érdekeket szolgálják ezen a téren is: ahol a termőhely a fafaj megválasztására több választási lehetőséget ad, az ipar fejlődése során várható igény dönti el, melyiket válasszuk.

Alapvetően tehát az erdőgazdasági termelés fejlesztéséhez szükséges intézkedésekről hozott minisztertanácsi határozat, majd az erdőkről és a vadgazdálkodásról 1961-ben megalkotott új törvény főfeladatul szabja meg a több, jobb és olcsóbb fa megtermelését. Több és jobb fát az erdőművelés adhat, a költségeket már az erdőművelés és a fahasználat együtt állja. Az erdőművelésben kialakított helyes irány követése esetén mindhárom feltételt kielégíthetjük a jövőben is.

Az új erdőtörvény

D R. V Á G Ó Ö D Ö N

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság fennállásának első néhány esztendeje alatt bebizonyosodott, hogy a szocialista erdőgazdálkodás továbbfejlesztését erősen hátráltatja a régi, — még a Horthy-korszakból ránk maradt — erdőtörvény. A főigazgatóság vezetője 1959 végén az MSzMP Központi Bizottságához fordult és annak véleményét kérte ki az új, szocialista erdőtörvény elkészítésének kérdésében. A párt időszerűnek tartotta a feladat megoldását és így 1960-ban megkezdődött a törvény-előkészítő munka. Először a tematikát, az új törvény politikai és gazdasági alapelveit kellett elkészíteni. A tematikának, de később magának a törvény szövegének elkészítése is az Országos Erdészeti Főigazgatóság, valamint a tárggyal érintett minisztériumok és főhatóságok kollektív munkája volt. Az előkészítést végző bizottságokban a Főigazgatóság dolgozóin kívül a társmisztériumok és főhatóságok képviselői is részt vettek.

Az 1961-es év a törvény-szöveg megalkotásának nehéz és felelősségteljes munkájával telt el. A főigazgatóság vezetőjének előterjesztésére a kormány az év novemberében megtárgyalta és elfogadta a törvénytervezetet. Ezt követően *1961. december 16-a volt az a nap, amikor az Országgyűlés rövid vita után a tervezetet törvényerőre emelte és megalkotta az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvényt.*

Mi az új törvény jelentősége, miért jelent az mérföldkövet a magyar erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás történetében? Erre úgy tudunk választ adni, ha az új törvényt összehasonlítjuk az 1935-ben kiadott régi erdőtörvénnyel.

Az 1935. évi IV. törvény annak megfelelően, hogy a feudális-kapitalista Magyarországon az erdőknek csak egy része volt állami, a magántulajdoni viszonyokra és *a magántulajdon sérthetetlenségének elvére volt felépítve*, míg igazgatási szempontból alapja a régi vármegyei közigazgatási rendszer volt. Az új erdőtörvény *a szocializmus gazdasági és társadalmi viszonyait tartja szem előtt*, nevezetesen azt, hogy az erdők túlnyomó részének az állam a tulajdonosa és hogy az országban a tanácsok útján mindenütt a nép vezet és igazgat. Ha az erdőbirtokossági társulatok legnagyobb részének megszüntetésén kívül az 1961. évi VII. törvény az erdők tulajdonjogi helyzetében nem is idézett elő más alapvető változást, mégis igazi szocialista erdőtörvény, mert az államerdészeti üzemeltetés bevezetésével és az erdők haszonbérbe adásának kötelezővé tételével keresztülviszi, hogy az ország összes erdejében szocialista szervezet gazdálkodik.

A régi feudális-kapitalista erdőtörvény az erdőt „*fagyárnak*” tekintette; erdeinknek szinte kizárólag fatermelő szerepét ismerte el és tartotta szem előtt. A fa és egyéb termékek előállításának fontosságát az új törvény is hangsúlyozza és lényeges rendelkezéseket tartalmaz a termelékenység emelésére. Túlmeleg azonban a régi törvényen azzal, hogy *az erdő egyéb gazdasági, pl. talajvédelmi, vízgazdálkodásszabályozási jelentőségét a fatermelő képességgel egyenrangúnak tartja és az egyéb gazdasági jelentőségek fokozására is hathatós intézkedéseket tesz*. Az élőfa gazdasági előnyeinek kihasználását a törvény azzal is elősegíti, hogy rendelkezéseinek hatályát az erdőkön felül a fásításokra is kiterjeszti.

Az új erdőtörvény azonban az erdőnek olyan jelentőségét is felismeri és fokozza, amit a kapitalista társadalom törvénye egyáltalán nem méltányolt. A mi társadalmunkban az ember a legfőbb érték és az erdők az egész dolgozó nép érdekeit szolgálják. Ennek megfelelően az 1961. évi VII. törvény *az anyagi jelentőségen felül az erdők egészségvédelmi szerepét is hangsúlyozza és a városok, községek, ipartelepek, kórházak környékének beerdősítését azért teszi kötelezővé, hogy ezen területek növelésével a dolgozók egészségvédelmének javítását is szolgálja*.

Az állami erdők közül az állami erdőgazdaságok folytatják a legfejlettebb szintű gazdálkodást. A törvény azzal, hogy a tudomány és a gyakorlat legújabb eredményeit felhasználva, a legkorszerűbb eljárások folytatását jelöli meg erdőgazdálkodásunk alapelveként, lehetővé teszi, hogy az állami erdőgazdaságok erdeiben a gazdálkodás műszaki színvonala tovább emelkedjék. A többi erdőben viszont az erdőgazdálkodás fejlettsége azáltal fogja utólni az erdőgazdaságok színvonalát, hogy az egyéb állami erdőkben és a termelőszövetkezetek jelentősebb erdeiben a gazdálkodást — az új törvény alapján — szakmailag az állami erdőgazdaságok irányítják.

Helytelen lenne, ha az új törvényt kizárólag a régi törvénnyel való összehasonlítás alapján méltatnánk. Az 1961. évi VII. törvény ugyanis nemcsak az erdőgazdálkodással foglalkozik, hanem *a vadgazdálkodással is*, sőt tekintettel van olyan termelési ágakra is, amelyekkel az 1935. évi IV. törvény nem is törődött.

A vadgazdálkodás és a vadászat szoros összefüggésben van az erdőgazdálkodással. Házánk híres — némely tekintetben világhírű — vadállományának legértékesebb fajtái az erdőben élnek. Legtöbb vadnak életfeltétel az erdő és az erdő biológiai egyensúlyát befolyásolja a vad. A fejlett erdőgazdálkodással rendelkező államok már régen felismerték az erdő és a vad elválaszthatatlan kapcsolatát és a vadgazdálkodás legfelsőbb szintű irányítását összekapcsolták az erdőgazdálkodás legfőbb vezetésével.

Az új törvény, amellet, hogy az új szocialista jogrendnek és a gazdasági követelményeknek megfelelően rendezze a vad és a vadászati jog tulajdonát, valamint a vadászati jog hasznosítását, a termelési ággal kapcsolatos legfontosabb intézkedéseként létrehozta a vadgazdálkodás és a vadászat, valamint a vadállomány hasznosításának egységes irányítását és ezzel az irányító hatáskörrel az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjét ruházta fel. A főigazgatóság vezetőjének — feladatai elvégzésében — az Országos Vadgazdálkodási és Vadászati Tanács nyújt segítséget. A vadgazdálkodás fejlesztésére a törvény felhatalmazására létesített anyagi bázis, a Vadgazdálkodási Alap szolgál.

Az Országos Vadgazdálkodási és Vadászati Tanácsnak egyik feladata az, hogy az erdőgazdálkodás érdekeit a mezőgazdálkodás érdekeivel összehangolja. Az élőfa talajlekötő és talajjavító szerepe miatt a mezőgazdaság egyébként is rászorul az erdőgazdálkodás segítségére. Az új törvény — a már fentebb említett egészségvédelmi célok szolgálatán felül — az országban eddig nagy veszteségeket okozott káros víz- és szélhatások megakadályozására, végeredményben a mezőgazdálkodás érdekeinek szolgálatára nagyarányú fásítási programot is előíranyoz.

Népgazdasági érdek, hogy az erdőkből, fásításokból kikerülő faanyag rendeltetészerűen, a legmegfelelőbb módon kerüljön felhasználásra. Az erdőgazdálkodástól függő faipar csak így tudja zökkenőmentesen kielégíteni hazai forrásból származó faanyag igényeit. A törvény — az állami erdőgazdaságok kivételével — ezért kötelezi az erdővel és a fásítással rendelkező személyeket ipari fájuknak az állam részére való felajánlására, és ezért tesz lehetővé bizonyos korlátozásokat a faanyagok szállítása, valamint a fűrész- és lemezipar gyakorlása terén.

A törvény kihirdetése után pár hétre a kormány kiadta végrehajtási rendeletét a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló intézkedésekhez, majd 1962 szeptemberében a törvény többi fejezetéhez. A két kormányrendelet megjelenése azonban az egész törvény végrehajtásának csak első lépése volt. A gyakorlati végrehajtás óriási munkája szintén az Országos Erdészeti Főigazgatóságra hárul, amelyek azt két év óta folyamatosan végzi.

Az új erdőtörvény előkészítése három esztendőn keresztül súlyponti feladata volt a tízéves fennállását ünneplő Országos Erdészeti Főigazgatóságnak. A törvény hatása azonban ennél sokkal hosszabb ideig tart, mert a szocialista erdőgazdálkodás, vadgazdálkodás és faipar továbbfejlesztése része a szocializmus felépítésének, ami viszont záloga nemcsak a főigazgatóságunk, hanem egész országunk elkövetkező boldog jövőjének.

Az erdészeti kutatás 10 éve

DR. KERESZTESI BÉLA

A Magyarországon 1898-ban megszervezett erdészeti kutatás 1949 óta az Erdészeti Tudományos Intézet (ERTI) keretében folyik. Az ERTI kezdetben a Földművelésügyi Minisztériumhoz, majd az Állami Gazdaságok és Erdők Minisztériumához tartozott. Közvetlen erdészeti irányítás és felügyelet alá 1954-ben került, amikor az Országos Erdészeti Főigazgatóság (OEF) lett a főhatósága.

Az intézetben a kutató munka célkitűzéseit és irányait mindig az erdőgazdálkodás perspektivikus fejlesztési célkitűzései és távlati tervei szabták és szabják meg. Ennek megfelelően az intézet munkássága eleinte főleg erdőtelepítési és felújítási kérdések megoldására irányult, 1954-től kezdve — az erdőgazdálkodás fejlesztéséről szóló 1040/1954. sz. kormányhatározat célkitűzéseinek megfelelően — a meglévő erdők termőképességének növelésével, a gyorsan növő fafajok termesztésével s általában az erdőgazdálkodás belterjességének fokozásával kapcsolatos kérdések kerültek előtérbe. Az 1961 év óta az intézet tevékenységét az országos távlati tudományos kutatási tervnek az erdőszetre vonatkozó feladatai határozzák meg. Ezek a következők: 1. Az erdészeti maggazdálkodás, nemesítés és facsemetenevelés fejlesztése; 2. Az erdők fatermesedésének vizsgálata, növelése, minőségének és értékének javítása; 3. A kémiai és a mechanikai feldolgozásra legalkalmasabb gyorsan növő fafajok és fajták termesztése; 4. A fakitermelés és a faanyagmozgatás korszerű módszereinek fejlesztése; 5. Az erdőgazdasági munkák gépesítése; 6. Erdővédelmi kutatások; 7. A vadgazdálkodás fejlesztése; 8. Erdőgazdasági munkatudományi vizsgálatok és 9. Az erdészeti gazdaságtan fejlesztése. A kutatómunka e feladatok keretében 21 témacsoport, illetve 55 téma megoldására irányul.

Az intézet a laboratóriumi kísérleteket saját laboratóriumaiban végzi, a kisparcellás és az üzemi méretű kísérleteket pedig jelenleg az ország 244 helységében, az állami erdőgazdaságok gyakorlati szakembereinek részvételével és segítségével.

A kutatási feladatok szaporodásával növekedett az intézet létszáma és hitelkerete is. 1949-ben az intézet magvát képező Soproni Kísérleti Állomáson mindössze 12 fő (8 kutató és 4 segéderő) dolgozott, ma az összes létszám 204 fő (57 kutató és 147 segéderő az időszakai főfoglalkozásúakat is beleszámítva). Az elmúlt 10 évben csaknem háromszorosára emelkedett a hitelkeret is, ezt azonban korántsem tekintjük kielégítőnek, mert 1963-ban a hazai erdőgazdálkodás 2365 millió Ft teljes termelési értékének az intézet hitelkerete mindössze 0,36%-át tette ki. A kutatás